

Een actieve rol spelen in het behandelingstraject van je kind

Tijdens de behandeling zal je kind vaak op medische consultatie moeten. Consultaties kunnen houvast bieden, maar ook stresserend zijn. Probeer op zo'n momenten niet te vergeten dat – ondanks de steriele omgeving, moeilijke termen en vele onbekenden – artsen altijd aan jullie kant staan. Ze zullen jullie gids zijn tijdens het hele behandelingstraject, en er alles aan doen om je kind te verzorgen en genezen.

We raden aan om je telkens goed voor te bereiden op medische consultaties. Bekijk elke afspraak met artsen als een mooie kans om vragen te stellen en goed te begrijpen wat ze vertellen. Uit ervaring weten we – en onderzoek bevestigt dit – dat goed geïnformeerde patiënten betere beslissingen nemen en hun behandeling beter aanvaarden. Door van medische afspraken 'jouw' moment te maken, zal je ook meer controle krijgen over het behandelingstraject van je kind, je actief betrokken en sterker voelen.

Vergeet ook niet dat je als ouder beslissingen neemt voor je kind. Afhankelijk van hun leeftijd en bereidwilligheid is het belangrijk om kinderen te betrekken bij belangrijke beslissingen. Als je kind een tiener is, aarzel dan niet om hem of haar voor te stellen om eens naar de dokter te gaan voor een consultatie zonder jou. Zo krijgt je tiener de kans om eens onder vier ogen met de dokter te praten, bijvoorbeeld over meer persoonlijke zaken.

Algemene tips

- Als je een woord niet begrijpt, vraag dan naar de definitie ervan.
- Vraag de arts altijd om te herhalen als iets niet glashelder is.
- Aarzel niet om te herhalen wat de arts gezegd heeft. Zo kan je controleren of je alles goed begrepen hebt.
- Probeer nota's te nemen tijdens de consultatie, deze kunnen later nuttig zijn. Je kan nota's na de consultatie ook overlopen, wat soms een nieuw licht werpt op de informatie.
- Controleer of de arts al je vragen heeft beantwoord voordat je het kabinet verlaat.
- Neem je tijd, zelfs als de arts weinig tijd lijkt te hebben.
- Vraag aan het einde van de afspraak om de volgende stappen te overlopen.
- Je kan het gesprek afsluiten door de volgende stappen luidop samen te vatten: "Dus de volgende stappen zijn (...)". Zo ben je zeker dat je alles goed begrepen hebt.

Hoe gebruik je dit boekje?

Mijn afspraken assistent is een hulpmiddel om de medische consultaties van je kind beter te benutten. Het bevat twee handige tools:

- Vraag-de-dokter checklist
een lijst met belangrijke en bijkomende vragen voor elke fase van de behandeling. Je kan deze vragen telkens met het medische team bespreken.
- Mijn medisch dagboek
een notitieboekje waarin je alle informatie die je krijgt tijdens de consultaties kan noteren.

We hebben het behandelingstraject onderverdeeld in zes fasen:

1. Diagnose
2. Behandelingsopties
3. Deelnemen aan een klinische studie
4. Hulp en ondersteuning regelen
5. Van citroenen limonade maken
6. Einde van de behandeling

Voor elke fase maken we een onderscheid tussen belangrijke en bijkomende vragen:

- **Belangrijke vragen** gaan over cruciale onderwerpen waarover je heel duidelijke informatie moet krijgen. Controleer goed of de arts alle belangrijke vragen besproken heeft voordat je de consultatie verlaat. Dankzij de checklist kan je bijhouden welke vragen behandeld zijn door deze aan te kruisen.
- **Bijkomende vragen** zijn minder cruciaal. Je kan ze stellen als je dieper wil graven. Deze vragen zijn ook ontworpen als een checklist zodat je de antwoorden kan bijhouden.

Voor elke medische afspraak overloop je best de belangrijke vragen uit de [Vraag-de-dokter checklist](#), zodat je ze goed in je achterhoofd hebt. In de checklist kan je ook aanduiden welke van de bijkomende vragen je wil stellen. Voel je vrij om daarnaast nog andere vragen te stellen.

Tijdens de afspraak, kan je het afsprakenblad invullen met de datum, naam van de arts en het onderwerp. In het notaboekje kan je info noteren en dankzij de checklist kan je in de gaten houden welke vragen de arts (nog niet) behandeld heeft. Vink de beantwoorde vragen af en stel de vragen die nog niet besproken zijn.

Let wel, alle vragen in dit boekje – zowel de belangrijke als bijkomende – zijn enkel suggesties. Waarschijnlijk zullen ze niet allemaal van toepassing zijn op jullie specifieke situatie. Als een vraag niet van toepassing is, mag je hem natuurlijk overslaan. Als je twijfelt of je een bepaalde vraag wel wil stellen, ga dan even na bij jezelf, je co-ouder en je kind of jullie het antwoord wel echt willen horen.

Goed om te weten is dat het medische team bereid moet zijn om alle vragen in dit boekje te beantwoorden (als ze van toepassing zijn op jullie situatie natuurlijk). Geen enkele vraag is ongeleefd of beledigend. De artsen zullen jou of je kind niet minder goed behandelen als je hen deze vragen stelt, dus vraag er maar op los.

Ten slotte, veel vragen zal je niet eens moeten stellen omdat de artsen deze info standaard zullen geven. We hebben alle vragen hieronder gebundeld om toch wat overzicht en structuur te bieden. Zo ben je zeker (en gerust) dat je alles weet wat je moet weten voordat je de spreekkamer verlaat.

1. Diagnose

Wanneer artsen kanker vaststellen, zullen ze eerst het type kanker, het subtype en de ernst ervan bepalen. Als de arts die de diagnose heeft gesteld geen specialist is in kinderkanker, stel je de vragen hieronder best nog eens zodra je kind is overgebracht naar de afdeling kinderhematologie en -oncologie. De specialisten daar zullen naar al jouw vragen luisteren. Je kinderoncoloog zal ook de belangrijkste info samenvatten in het document [Mijn kanker in een notendop](#).

Checklist met belangrijke vragen →

- Zekerheid diagnose** — Hoe zeker is de arts van de diagnose? ‘Denkt’ de arts dat de diagnose juist is, of is de arts zeker van zijn/haar stuk?
- Specialiteit arts** — Is je arts een algemene kinderarts of een kinderhematoloog en -oncoloog, m.a.w. gespecialiseerd in kinderkanker? (Vraag altijd naar de specialiteit van de arts waarmee je praat.)
- Volgende stappen** — Wat is het plan voor de volgende stappen?
- Start behandeling**— Wanneer zal de behandeling beginnen?
- Vruchtbaarheid** — Welke maatregelen zijn nodig om de vruchtbaarheid van je kind te beschermen voordat de behandeling begint?

Bijkomende vragen →

- 1.1. Wanneer zal u de diagnose met zekerheid kunnen bevestigen?
- 1.2. Welke tests zijn al uitgevoerd om de diagnose te bevestigen? Welke onderzoeken zijn nog nodig om de diagnose te bevestigen?

- 1.3. Wat is het stadium van de kanker? Wat betekent dat?
- 1.4. Heeft mijn kind een genetische aanleg voor kanker?
- 1.5. Kent u de oorzaak van de kanker van mijn kind?
- 1.6. Is dit type kanker zeldzaam of vaak voorkomend bij kinderen?
- 1.7. Wat is de prognose? Hoe groot is de kans dat mijn kind volledig herstelt? (Deze vraag is heel persoonlijk: niet iedereen wil het antwoord weten, dus je hoeft deze vraag niet te stellen.)

2.

Behandelingsopties

Je bespreekt de vragen in dit deel best voor de behandeling begint, maar je kan ze ook stellen als de behandeling al begonnen is (soms moet het snel gaan). Het kan ook gebeuren dat je de vragen hieronder opnieuw moet bespreken met de artsen in de loop van de behandeling, wanneer het plan gewijzigd is en je nieuwe beslissingen moet nemen. Zo kan onderweg blijken dat een operatie niet meer nodig is, of net wel maar dat je de bestraling kan overslaan, etc. De antwoorden op de vragen hieronder zullen je helpen begrijpen wat er precies aan de hand is.

Keuze ziekenhuis

Checklist met belangrijke vragen →

- Beste ziekenhuis** — Is dit het meest gespecialiseerde ziekenhuis van België voor het type kanker van jouw kind? In welk ziekenhuis zal jouw kind de beste behandeling krijgen?

Bijkomende vragen →

- 2.1. Hoeveel kinderen met dit type kanker worden in dit ziekenhuis behandeld per jaar? Hoeveel kinderen in totaal zijn tot nu toe behandeld geweest in dit ziekenhuis voor dit type kanker?
- 2.2. Heeft u de situatie van mijn kind besproken met andere artsen in België of Europa? Zo ja, kan u dit toelichten?
- 2.3. Kan u (of een andere arts) iemand aanbevelen voor een tweede advies (second opinion)? Kan u ons helpen om het ziekenhuisdossier van mijn kind over te dragen? (Stel deze vraag alleen als je een tweede advies wil.)

Behandeling (algemeen)

Checklist met belangrijke vragen →

- Behandeling** — Welke behandeling stelt het medische team voor?
- Zorgstandaard** — Is de voorgestelde behandeling standaard in Europa?
- Bedenktijd** — Hoeveel tijd heb je om na te denken voordat je een beslissing neemt over het behandelingsplan?
- Behandelingsplan** — Kan jouw arts een behandelingsplan voorstellen dat het volgende bevat:
  - totale duur van de behandeling (begin tot einde);
  - organisatie van de weken;
  - ziekenhuisverblijven en polikliniekbezoeken;
  - mijlpalen.
- School en hobby's** — Kan je kind tijdens de behandeling naar school blijven gaan en hobby's uitoefenen?

Bijkomende vragen →

- 2.4. Hoe lang wordt dit behandelingsplan al toegepast?

- 2.5. Hoeveel kinderen heeft u al behandeld volgens dit plan?
- 2.6. Zijn er alternatieve behandelingsopties beschikbaar in België of andere landen?
- 2.7. Wat zijn de vaak voorkomende oorzaken van vertragingen tijdens deze behandeling?
- 2.8. Wat is de overlevingskans van kinderen die volgens dit plan zijn behandeld? (Dit is een persoonlijke vraag die niet iedereen wil stellen.)

Als bestraling deel is van de behandeling

Checklist met belangrijke vragen →

- Duurtijd** – Hoelang zal de bestraling duren?
- Verdooving** – Heeft je kind voor elke bestraling verdooving nodig?

Bijkomende vragen →

- 2.9. Wat is de stralingsdosis?
- 2.10. Wat zijn mogelijke bijwerkingen van bestraling op lange termijn?

Als chirurgie deel is van de behandeling

Checklist met belangrijke vragen →

- Details operatie** — Wat houdt de operatie precies in?
- Verwijdering** — Kan de chirurg de tumor volledig verwijderen tijdens de operatie?
- Gevolgen** — Welke gevolgen — zowel tijdelijk als permanent, op korte en lange termijn — zal de operatie hebben voor de basisfuncties van jouw kind?
- Chirurg** — Hoe heet de chirurg die de operatie zal uitvoeren? Is hij of zij een expert in dit domein?
- Regelingen thuis** — Moet je na de operatie speciale regelingen treffen in je huis?
- Revalidatie** — Welke revalidatie heeft je kind nodig na de operatie? Welk revalidatieprogramma beveelt de arts aan?

Bijkomende vragen →

- 2.11. Zijn er verschillende chirurgische technieken mogelijk?
- 2.12. Wat als de chirurg de tumor niet volledig kan verwijderen tijdens de operatie?
- 2.13. Welke complicaties kunnen zich voordoen tijdens of na de operatie?
- 2.14. Wat is de expertise van de chirurg die mijn kind zal opereren?
  - Is de chirurg gespecialiseerd in operaties bij kinderen of bij volwassenen?
  - Is de chirurg gespecialiseerd in dit type tumor of lichaamsdeel?
  - Hoeveel operaties voor deze specifieke kanker voert de chirurg jaarlijks uit?
- 2.15. Hoe dringend is deze operatie? Kan ik een tweede advies (second opinion) aanvragen? Kan u iemand aanbevelen voor een tweede advies (in een ander ziekenhuis of ander land)?

Als bestraling en chirurgie deel zijn van de behandeling (extra vragen)

Checklist met belangrijke vragen →

- Volgorde behandeling** — In welke volgorde wordt je kind bestraald en geopereerd?
- Interactie** — Wat is het verband tussen bestraling en chirurgie? Hoe beïnvloeden ze elkaar?
- Radiotherapie vermijden** — Kan je radiotherapie vermijden met een operatie?

Bijwerkingen

Checklist met belangrijke vragen →

- Acute bijwerkingen** — Welke mogelijke acute bijwerkingen heeft de behandeling?
- Preventieve routines** — Welke routines kunnen helpen om bijwerkingen te voorkomen (huis schoonmaken, handen wassen, aanvullende geneesmiddelen, dieet, etc.)?
- Noodsignalen** — Welke tekenen geven aan dat je het medische team moet bellen of naar de spoedafdeling moet gaan?
- Alarmnummers** — Welke noodnummers kan je bellen bij een noodgeval (zowel tijdens als na de kantooruren)?

Bijkomende vragen →

- 2.16. Heeft u ons alle mogelijke strategieën toegelicht om bijwerkingen van de behandeling op lange termijn te voorkomen? Kan mijn kind bijvoorbeeld haaruitval voorkomen of verminderen door een beschermend hoofddeksel te dragen? (Ook al is het uiterlijk geen prioriteit, dit kan heel belangrijk zijn voor de gemoedsrust van je kind.)

Monitoring (controle, evaluatie)

Checklist met belangrijke vragen →

- Eerste evaluatie** — Wanneer zal de arts voor het eerst de doeltreffendheid van de behandeling kunnen evalueren?

Bijkomende vragen →

- 2.17. Hoe vaak zal u de doeltreffendheid van de behandeling evalueren?
- 2.18. Welke soort testen zal u uitvoeren om de ziekte en de behandeling te evalueren?
- 2.19. Zijn er andere behandelingsopties wanneer blijkt dat de behandeling niet goed genoeg werkt? Zo ja, welke?

3. Deelnemen aan een klinische studie

De vragen hieronder zijn enkel relevant als je kind deelneemt aan een klinische studie.

- Interventionele studie of niet** — Is de klinische studie interventioneel (invloed op de behandeling van je kind) of niet-interventioneel (informatie verzamelen over de situatie van je kind zonder invloed op de behandeling)?
- Alternatief** — Welke behandeling krijgt je kind als je niet instemt met een deelname aan de klinische studie?
- Toestemming van je kind** — Heb je de toestemming van je kind nodig voor de klinische studie? Zo ja, ben je als ouder verplicht om de wensen van je kind te volgen? Heeft de arts kindvriendelijke informatie over de klinische studie?
- Verschil met standaardbehandeling** — Wat zijn de verschillen tussen de klinische studie en de standaardbehandeling wat betreft:
  - Behandeling zelf.
  - Mogelijke risico's en bijwerkingen.
  - Lasten voor je kind zoals extra ziekenhuisbezoeken, testen of ingrepen (scans, bloedafnames, etc.). Zullen sommige daarvan pijn doen of zal verdoving nodig zijn?
  - Voordelen.
  - Opvolging op lange termijn.

- 3.1. Kan u mij helpen om de klinische studie beter te begrijpen:
  - Is dit een klinische studie in een vroege of late fase? Wat betekent dit?
  - Wat bestudeert men precies in de klinische studie?
  - Is de studie gerandomiseerd? Zo ja, wat zijn de verschillen tussen de verschillende 'armen' in de studie?
- 3.2. Zal u de eindresultaten van de studie met ons delen?

4. Hulp en ondersteuning regelen

Het behandelingstraject van je kind kan grote gevolgen hebben voor je gezinsleven, werk en financiële situatie. Als je je wat verloren voelt, weet dat het hele medische team klaar staat om te helpen. Niemand kan dit alleen aan. Zodra de behandeling is begonnen en de hele situatie iets vertrouwder aanvoelt, kan je op zoek gaan naar aanvullende sociale of psychologische steun. Hieronder leggen we uit hoe je hulp kan vinden binnen je ziekenhuis.

Ziekenhuisregels begrijpen

Checklist met belangrijke vragen →

- Bezoekregels** — Wat zijn de bezoekregels van het ziekenhuis?

Bijkomende vragen →

- 4.1. Mogen grootouders, nonkels of tantes ook op mijn kind passen of mogen enkel ouders dit?
- 4.2. Mogen de broers of zussen mijn kind bezoeken in het ziekenhuis? Zo ja, hebben jullie hiervoor specifieke bezoeken?

De juiste mensen vinden

Checklist met belangrijke vragen →

- Meer ondersteuning** — Vraag na hoe je een ontmoeting kan regelen met:
  - team van psychologen;
  - maatschappelijk werkers;
  - lokale patiëntenorganisatie.(Een ontmoeting met deze drie groepen experts kan heel nuttig zijn omdat je zo een overzicht hebt van wie wanneer kan helpen.)

Bijkomende vragen →

- 4.3. Kunnen ik/ mijn kind/ de broers en zussen een ziekenhuispsycholoog spreken tijdens ons verblijf in het ziekenhuis? Welke psychologische ondersteuning is beschikbaar buiten het ziekenhuis?
- 4.4. Welke vormen van financiële hulp zijn beschikbaar? Wat zijn andere ondersteuningsmogelijkheden (huishoudhulp, etc.)?
- 4.5. Zijn er specifieke woningen te huur in de buurt van het ziekenhuis waar gezinnen kunnen verblijven tijdens langdurige ziekenhuisopnames of opeenvolgende dagbehandelingen? Heeft iedereen toegang tot deze woningen of zijn er voorwaarden?

- 4.6. Zijn er sociale activiteiten voor de broers en zussen, of is er een specifiek ondersteuningsprogramma?

5. Van citroenen limonade maken

Alle mensen leren bij en veranderen (on)bewust doorheen de tijd. In het begin van de behandeling wil je misschien alle activiteiten op een laag pitje zetten, later in het traject kunnen je behoeften en die van je kind veranderd zijn. Sommige ouders ontdekten bijvoorbeeld dat kleine activiteiten organiseren hen de energie en moed gaf om moeilijkere fasen door te komen. Als je ook zin hebt om iets te organiseren, maar niet goed weet waar te beginnen: hieronder bundelen we enkele vragen die je op weg kunnen helpen.

- Beste momenten tijdens chemo** — Welke momenten zijn het beste om activiteiten te plannen tijdens de cyclus chemotherapie (als dat al mogelijk is)?
- Activiteiten tijdens chemo** — Kan je kind blijven deelnemen aan alle fysieke activiteiten tijdens de chemotherapie? Zo ja, welke activiteiten raadt de arts wel of niet aan?
- Contact tijdens chemo** — Mag je kind tijdens chemotherapie contact hebben met mensen buiten de naaste familie?
- Essentiële-geneesmiddelen-kit** — Moet je een kit met essentiële geneesmiddelen meenemen als je naar buiten trekt? Zo ja, welke?

- 5.1. Mag ik tijdens de behandeling activiteiten met andere mensen organiseren voor mijn kind?
- 5.2. Mag ik de vriend(inn)en van mijn kind uitnodigen (of die van broers en zussen)? Zijn er beperkingen?
- 5.3. Hoe kan ik vriend(inn)en helpen om zich op hun gemak te voelen bij mijn kind?
- 5.4. Mag mijn kind een feestje van familie of vrienden bijwonen?
- 5.5. Welke voorzorgsmaatregelen moet ik nemen? Moet ik de gasten bepaalde instructies geven?
- 5.6. Mogen we op vakantie gaan tijdens de cyclus chemotherapie?

6. Einde van de behandeling

Wanneer de behandeling is afgerond, kunnen jullie eindelijk vooruitkijken. Vier dat eerst maar eens goed! Genezen van kanker is een hele prestatie. Wat je wel zal merken is dat de komende maanden niet altijd gemakkelijk zullen zijn. Je zal vele nieuwe vragen tegenkomen, en de artsen zullen jullie niet zomaar laten gaan. Je kind zal toegewijde nazorg nodig hebben om alles zo goed mogelijk te laten verlopen.

Allereerst zal je na de behandeling een kinderoncoloog ontmoeten om het nazorgtraject of de opvolging van je kind op langere termijn te bespreken. Deze specialist zal je een samenvatting geven van de voorbije behandeling, de mogelijke langetermijneffecten en een vervolgplan voorstellen. Deze ‘nazorgpas’ is afgestemd op de specifieke noden van je kind. Naast de regelmatige (verplichte) controles, bevat de nazorgpas ook een langetermijn afsprakenplanning. De aard en frequentie van deze afspraken zullen afhangen van het type kanker waarvan je kind genezen is, de voorbije behandeling en eventuele complicaties die zijn opgetreden. Een vervolgplan voor de lange termijn is dus geen standaardplan, maar uniek voor elk kind.

Goed om te weten is dat de nazorgpas van je kind gebaseerd is op de huidige, beste zorgstandaarden, en dat artsen dit plan zullen bijwerken als nieuwe medische inzichten beschikbaar zijn. We raden daarom aan om in nauw contact te blijven met het medische team, want de wetenschap rond kanker evolueert snel. Ook is het belangrijk om de nazorgpas van je kind te delen met de huisarts of andere zorgverleners bij andere gezondheidsproblemen. Andere artsen moeten weten dat je kind genezen is van kanker om hun medische zorg beter op zijn/haar situatie te kunnen afstemmen.

Tip voor nazorg

Hou een medisch dagboek bij tussen de medische afspraken:

- Noteer alle vragen, tekenen, symptomen, zorgen of andere ongewone dingen die je onderweg opmerkt bij je kind. We raden aan om deze nota's met je arts te bespreken tijdens de eerstvolgende consultatie.
- Hou ook bij welke geneesmiddelen of aanvullende supplementen je kind neemt, zeker als zijn/haar medicatie routine verandert.

Remissie

Checklist met belangrijke vragen →

- Remissie** — Wat is remissie en wanneer is iemand in remissie?
- Frequentie controles** — Hoe vaak zal je naar het ziekenhuis moeten voor controles?
- Details opvolging** — Wat zal er gebeuren tijdens deze controles?
- Onderzoeken groeperen** — Is het mogelijk om alle nodige onderzoeken op één dag te plannen?
- Belangrijke tekenen** — Welke symptomen of tekenen moet je in de gaten houden tussen de controles, en welke moet je meteen aan het medische team melden?
- Dieet** — Gelden de dieetbeperkingen van jouw kind nog steeds nu de behandeling voorbij is?
- Revalidatie** — Beveelt de arts een specifiek revalidatieprogramma aan (indien beschikbaar)?
- Sport** — De fysieke conditie van je kind weer opbouwen is belangrijk voor het herstel. Welke sporten en activiteiten raadt de arts aan?

- Terug naar school** — Wanneer kan je kind terug naar school?

Bijkomende vragen →

- 6.1. Waarom heeft mijn kind extra therapieën nodig terwijl het in remissie is? (Vraag dit als je kind onderhoudstherapie nodig heeft.)
- 6.2. Hoelang zal het duren voordat mijn kind volledig hersteld is van de behandeling?
- 6.3. Moet ik bij de terugkeer naar school de leerkracht informeren over specifieke moeilijkheden?
- 6.4. Wat is (niet) toegestaan met betrekking tot het sociale leven van mijn kind?

Opvolging op lange termijn

Chemotherapie en bestraling kunnen de groei van de botten, weefsels en organen van je kind beïnvloeden, wat op lange termijn tot bijwerkingen kan leiden. Of deze effecten al dan niet optreden, hangt af van verschillende factoren zoals het type kanker, de locatie, de aard en dosering van de behandeling en de leeftijd van je kind tijdens de behandeling. Hoewel niet alle patiënten langdurige bijwerkingen ondervinden, speel je beter op veilig. Het is dus essentieel om de algemene gezondheid van je kind na de behandeling goed in de gaten te houden, zo kan je mogelijke bijwerkingen al in een vroeg stadium aanpakken.

Checklist met belangrijke vragen →

- Follow-up behoeften** — Welke opvolging heeft je kind nodig voor andere gezondheidsaspecten?
- Vervolgspecialisten en duurtijd** — Welke artsen of specialisten blijven je kind volgen, en voor hoelang?
- Frequentie vervolgbezoeken** — Hoe vaak moet je terug naar het ziekenhuis voor langdurige follow-up bezoeken?

- Testen** — Welke onderzoeken zullen nodig zijn om eventuele late bijwerkingen op te sporen en op te volgen (vb. controle van hart- en nierfunctie, etc.)?
- Contactpersoon** — Met wie moet je contact opnemen als je kind gezondheidsproblemen krijgt?

Bijkomende vragen →

- 6.5. Wat zijn de bekende langetermijnbijwerkingen van de behandeling?
- 6.6. Kan u mij een schriftelijk plan voor nazorg bezorgen?
- 6.7. Heeft dit ziekenhuis een speciale afdeling voor langdurige nazorg?
- 6.8. Wat is het protocol voor de overgang van pediatrische zorg naar de zorg voor volwassenen in dit ziekenhuis?
- 6.9. Heeft mijn kind een genetische aanleg voor kanker? Zo ja, wat is jullie opvolgingsplan?

Mentale gezondheid

De maanden na het einde van de behandeling zullen niet altijd gemakkelijk zijn. Pas in deze fase landen veel mensen met beide voeten op de grond en sijpelt het door wat ze allemaal hebben moeten doorstaan als kind, ouder of gezin. Deze 'landingsfase' kan moeilijk zijn, ook omdat andere mensen zullen verwachten dat jij, je partner, kind, broers of zussen jullie vorige leven weer zullen hernemen alsof er niets gebeurd is. Dat gaat natuurlijk niet. Om hulp vragen tijdens deze periode is dan ook helemaal normaal. Vrijuit met experts kunnen praten over je fysieke en emotionele zorgen en die van je kind, kan heel veel steun en troost bieden, en helpen bij de verwerking van wat er gebeurd is.

Bijkomende vragen →

- 6.10. Wie kan psychologische ondersteuning bieden in onze regio als we hulp nodig hebben?
- 6.11. Bestaan er gezinsactiviteiten die ons kunnen helpen tijdens de fase na de behandeling?

Vruchtbaarheid

Chemotherapie en bestraling kunnen gevolgen hebben voor de vruchtbaarheid van zowel jongens als meisjes. In sommige gevallen neemt de vruchtbaarheid slechts tijdelijk af en herstelt ze zich na de behandeling. De afname kan echter ook permanent zijn, wat tot onvruchtbaarheid kan leiden.

Bijkomende vragen →

- 6.12. Op welk moment na de behandeling kan u met zekerheid vaststellen of mijn kind nog vruchtbaar is?
- 6.13. Zal mijn kind na de behandeling op natuurlijke wijze kinderen kunnen krijgen?
- 6.14. Als mijn kind ooit kinderen krijgt, lopen deze dan een verhoogd risico om kanker te krijgen?

